

ELDAR HEYDƏR OĞLU MƏMMƏDOV

E.H.Məmmədov 1967-ci ildə ADU-nun Şərqsünaslıq fakültəsinin Ərəb dili bölməsində təhsilini başa çatdırdıqdan sonra “Ərəb və Azərbaycan dilləri müəllimi” diplomu almışdır. Təyinatla bağlı problemlə əlaqədar yarım il işsiz qalmışdır. Nəhayət, onu Sumqayıt şəhər qəzetinin redaksiyasında işə qəbul etmişlər və uzun müddət burada korrektor işləmişdir. Sonralar 10 il SSRİ Müdafiə Nazirliyinin xətt ilə ərəb ölkələrindən Misir, Əlcəzair və İraqda ərəb dili hərbi tərcüməçisi işləmişdir. 1988-1992-ci illərdə AzərTAc-da tərcüməçi-redaktor kimi fəaliyyət göstərmişdir. 1992- 2017-ci illərdə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasında referent, böyük məsləhətçi və sektor müdiri vəzifələrində çalışmışdır.

Bütün şüurlu əmək fəaliyyəti ərzində dilimizin saflığı məsələlərini araşdırmış və müntəzəm olaraq mətbuatda bu barədə maraqlı yazılarla çıxış etmişdir. O, Azərbaycan dilinin orfoqrafiya qaydaları haqqında öz mülahizələrini iki məqalədə izah etmişdir. Azərbaycan dilinin orfoqrafiya lüğətinin 2004-cü il və 2013-cü ildəki 6-cı nəşrləri haqqında iki böyük məqalədə öz mülahizələrini təqdim etmişdir.

Harada işləməsindən asılı olmayaraq ərəb yazıçılarının əsərlərini dilimizə tərcüməsi ilə müntəzəm məşğul olmuşdur. “Yazıçı” nəşriyyatı onun 1996-cı ildə toplayıb tərcümə etdiyi “Ərəb yumorı” kitabını, “Azərnəşi” nəşriyyatı 2004-cü ildə ərəb yazıçılarından ibarət olan “Şəhidlər bu həftə qayıdacaqlar” məcmuəsini və 2007-ci ildə Misir yazıçısı Ənis Mənsurun “Aforizmlər” kitabını, “Kitab klubu” nəşriyyatı isə 2008-ci ildə Curci Zeydanın “Kərbəla dilbəri” romanını onun tərcüməsində nəşr edib oxuculara çatdırmışdır. Curci Zeydanın “On yeddi ramazan” romanının M.Mircəfərzadə tərəfindən 1909-1911-ci illərdə nəşr etdirdiyi tərcüməsini Natiq Rəhimov adlı bir nəfər 2003-cü ildə “müasir üsluba uyğunlaşdırılmış variant”-nı 2003-cü ildə kiril əlifbası ilə nəşr etdirmişdir. E.Məmmədov həmin nəşrdə romanın əbas yerə islam romanı kimi təqdim edilməsini, əsərə lüzumsuz izahlar yazıldığını və s səhvləri tənqid etmişdir.

O həm də ərəb dilindən dilimizə tərcümə edilib buraxılmış kitablar barədə resenziyalar yazıb respublika mətbuatında dərc etdirmişdir. Onun Curci Zeydanın “Fərqanə gəlini” romanının dilimizə tərcüməsinin səviyyəsi redaktəsi barədə yazı dərc etdirmişdir. Misir yazıçısı Nəcib Məhfuzun “Yeni Qahirə” və “Bildirçin və payz” romanları, “Yol” və “Seçilmiş əsərləri” kitablarının tərcümələrində buraxılmış səhvlər və uyarsızlıqlar barədə böyük yazıları tərcüməçilərin marağına səbəb olmuşdur.

Onun üçün dilimizdə xırda məsələ yoxdur. Müəllifin apostrof, müraciət mədəniyyəti, adqoyma və adyazma mədəniyyəti, bizə türkcə-azərbaycanca lüğətinin zəruri olması və s. barədə yazıları maraqla qarşılamışdır. Bu və digər məsələlərə “Bizim gözəl dilimiz” kitabında toxunulub.

“İrsə qayğı ilə yanaşmalı” C.Cabbarlının “Ulduz” və “Ədirnə fəthi” pyeslərinin ərəb qrafikasından müasir qrafikaya transliterasiyasında nəşr edilərək buraxılan nəşrlərindəki kobud səhvlər barədə “İrsə qayğı ilə yanaşmalı”, “General Ə.Şixlinskiyin” Xatirələrim” əsərinin nəşrləri haqqında bəzi mülahizələr” və “Fərəh Pəhləvinin “Xatirələri” Azərbaycan dilində” yazılarında iradları da maraqla qarşılanmışdır.

Hərbi dilimiz və terminlərimiz barədə iki yazısı, habelə “Dilimizin ixtisarlar lüğəti” və “Ehtiyatın olun: Hüquq terminləri lüğəti! Azərbaycan dilinin müxtəlif sahələr üzrə terminlər lüğətlərinin tərtibinin çətinliklərindən bəhs edən yazıları da yaxşı qarşılanmışdır.

Müəllifin dilimizdə “geopolitika” əvəzinə “coğrafi siyasət”, “ofisiant” əvəzinə “süfrəçi”, “Müstəqillik bayramı” əvəzinə “İstiqlaliyyət bayramı” söz və ifadələrindən istifadə etmək təklifləri ictimaiyyətimiz tərəfindən maraqla qarşılanmışdır.

O, təqəüdə çıxmasına baxmayaraq ərəb və rus dillərindən bədii və elmi tərcümələr edir, dilimizin problemlərinə dair respublika mətbuatında dərc edilmiş yazıları diqqətlə izləyir və öz münasibətini bildirir.

